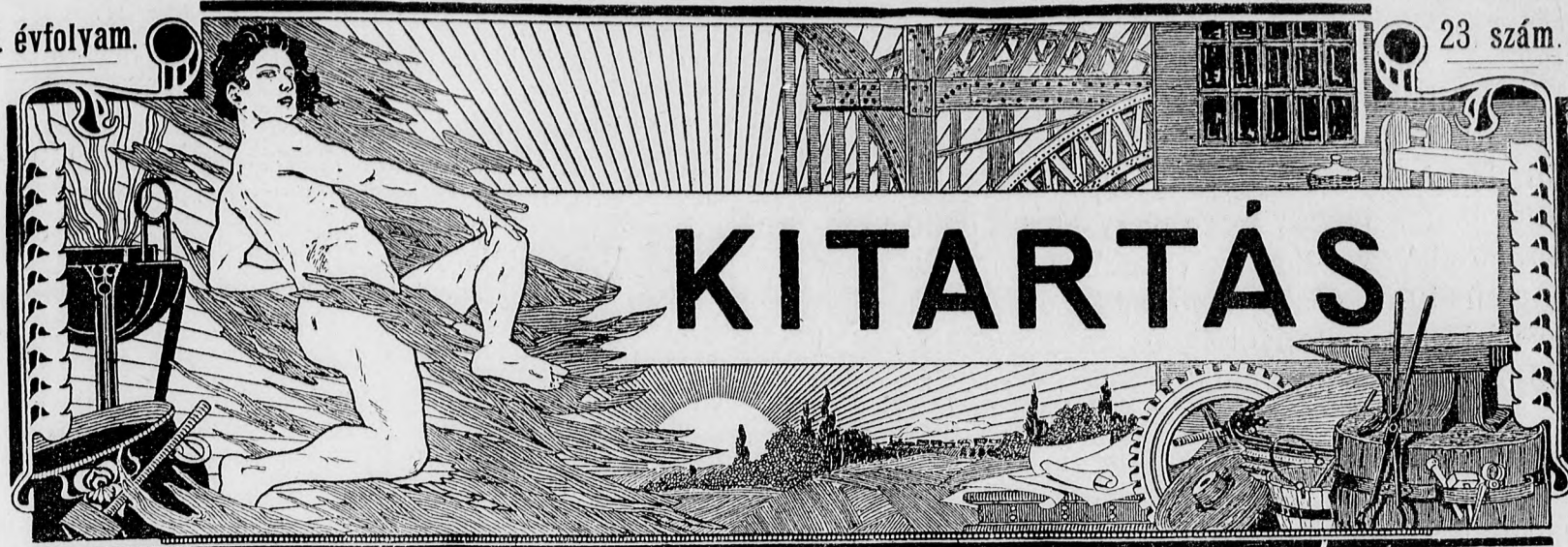

1900. június hó 10-én.

II. évfolyam.

23 szám.

Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel24 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
SZENTESSY GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.
Telefon szám 58-61.

Mai számunkhoz mellékelve küldjük a „Kitartás“ tagjainak egyesületünknek a belügyminiszterium által helybenhagyott alapszabályait szíves tanulmányozás és minél szélesebb körben való terjesztés végett. Aki esetleg nem kapná meg, szíveskedjék kiadóhivatalunkban megreklamálni, hogy azonnal intézkedhessünk.

A „Kitartás” tagjaihoz!

Hosszu, küzdelmes munkánk immár kezd gyümölcsöt hozni. Azok, akik mult év május és június havában tagjaink sorába léptek, már a második év kedvezményeiben részesülnek. A mult hónapban már a baleset-segélyeken kívül két halálszegélyt is fizettünk ki. Működésünket áldás és hála kíséri mindenfelől, áldás és hála fogja ezután is kíséreni. Az alapvető munkák már be vannak fejezve. A belügyminiszter által helyben hagyott alapszabályokat mai lapunkkal kapják meg tagjaink egész terjedelmében.

De ezek az eredmények korántsem jelzik a nyugalom, a pihenés határköveit sem a mi számunkra, sem tagjaink számára. Mert kiknek alapítottuk mi a „Kitartást”? A szegény emberek számára, akiknek maguktól kell megvonniok azt a tagsági díjat, amelyet a „Kitartás“-hoz havonként beküldenek abból a célból, hogy magukat a véletlen, a sors csapásai esetére biztosítsák.

A mi szemünk előtt az a cél lebeg, hogy a tagsági díjakat eddig beiratkozott tagjaink részére *minél előbb leszállithassuk*. Azt pedig csak úgy érhetjük el, ha minden erőnket megfeszítve arra törekszünk, hogy minél több hivat-

toborozzunk dicső zászlónk alá. Mi a központban, tagjaink vidéken küzdjenek nemes eszméink mellett s világosítsuk fel embertársainkat arról, hogy példás, nemes és önzetlen egyesület tovább terjesztése az emberiség közös érdeke.

A cél könnyebb elérhetése céljából kapja meg minden tagunk az alapszabályokat, melyekből okvetlenül mindenkinek be kell látnia törekvésünk igaz voltát. Mutassuk meg ezeket az alapszabályokat mindenkinek. Ismerőseinknek beszélgetés közben, társainknak munka közben, rokonainknak, barátainknak szabad időnkben s akkor lehetetlen, hogy mindenki kapva ne kapjon az alkalmon, hogy emberbaráti egyesületünkbe beléphet.

Csak így, közös erővel, karöltve, tudjuk mind azt a sok jót és nemes célokat elérni, amelyeket magunk elé tűztünk.

Mert a „Kitartás“-nak, mint jótékonyági egyesületnek, nemcsak az a célja, hogy a baleset, halál és betegség esetére biztosítsa tagjait, hanem társadalmi uton is oly kedvezményeket akar tagjainak biztosítani, melyeket kivüle egyetlen egyesület sem képes nyújtani. Így például, az ingyen jogi (ügyvédi) segélyen kívül érintkezésbe fog lépni a társadalom minden tényezőivel (kereskedőkkel, orvosokkal, iparosokkal stb.), hogy a „Kitartás“ tagjai úgy bevásárlásaiknál, mint szükségleteik fedezésé-

nél a lehető legnagyobb kedvezményekben részesülhessenek.

E nemes, magasztos czélokot azonban, mindenki beláthatja, csak úgy érhetjük el, ha mindenki szíven viselve nagy fáradsággal megteremtett egyesületünk sorsát, azon lesz, hogy egyesületünk eszméit minél szélesebb körben megértsék, méltányolják és zászlónk alá minél többen csoportosuljanak.

Ez most a mi kötelességünk, önmagunk iránt való legszentebb kötelességünk. Munkára fel tehát! Közös munkára az emberiség boldogulásának előmozdítására!

Isten áldása legyen törekvésünkön!

Jégeső.

Az »Uránia« legújabb száma, melyet *Klupathy Jenő* szerkeszt, a jégeső keletkezésének mindeddig meg nem oldott kérdésével foglalkozik. *Trabert* meteorologus nyomán, következőleg fejtegeti a rendkívül bonyolódott természeti problémát:

Egy jól kifejlődött jégdarabot, mely éppen a zivatar-felhők régiójából hullott, vizsgálván, azt tapasztaljuk, hogy nagyon hideg, néha — 7 C. fok. Kettészelvén, rögtön feltűnik réteges volta; e rétegek le is választhatók, akárcsak egy vöröshagyma rétegei. Közepén rendszeren fehér magva van, ezt üvegyszerű burok veszi körül, melyre ismét zavaros színű réteg következik. Olyikon tizennégy ilyen réteg van egymáson; a legkülső réteg határozottan kristályos szerkezetű. Ha mikroszkop alatt vizsgáljuk a jég szem egyes részeit, azt találjuk, hogy a fehér mag összegabalyodott kristályokból áll s teljesen azonos szerkezetű a jégdarával, mi nálunk tél végén vagy tavasz elején szokott hullani. A mag fehérségét jórészt a kristályok közé zárt levegőbuborékok okozzák. A magot körülvevő kompakt burok a mikroszkop alatt apró rekeszekre, czellákra bomlik, hol a zavaros, tejszerű rétegben szintén sok a légbuborék. Végre a külső réteg, a teljesen kifejlett s ellaposodott jég szemnél, határozottan fölismerhető kristályokból áll, amelyek sugárszerűen vannak a jég szem kerületén elhelyezve. Nyilván hópehely volt, mely társaival együtt áldozatul esett a közös ellenségnek, a fagypontra alá hűlt vízcseppecskéknek, melyek hozzátapadtak s úgy hullott lefelé. Így lett az ártatlan hópehelyből jégdara. Ebben az új alakban új felhő-régiókba sülyedt s onnan tovább, újabb és újabb, különböző hőfoku régiókba. A jég szem rétegezése hű képe a felhők rétegeinek. A legmagasabban járó felhők hókristályokból és tulhütött vízcseppekből alkotvák; a közepes felhőkben csak a tulhütött vízcseppek, míg a legalsókban a közönséges ködcsseppek vannak, melyek már jóval melegebbek 0 foknál. Innen van, hogy a magas hegyeken a zivatar mindig darával jár együtt, de talán soha jégveréssel. Két nagy kérdés megfajtására nincs eddig válasz. Mi okozza a tulhütött vízcseppek összefolyását? Honnét a nagy hideg, mi az egész folyamathoz megkívánatik? Az egész jégképződési probléma ebben a két kérdésben csucsosodik ki s erre a két kérdésre nincs határozott feleletünk. Az első kérdés megoldásánál mindenesetre közel járunk a valósághoz, ha zivatar-elektromosságra gondolunk.

Följogosít erre többek között az az egyszerű kísérlet is, hogy ha egy megdörzsölt pecsétviasz-rudat szökőkút vizsugarához közelítünk, annak cseppecskéi összefolynak. Valószínű tehát, hogy az elektromosság nagy szerepet játszik a tulhütött cseppecskék összefolyásánál. Erre utal a jégtől terhes felhőkben a szakadatlan villámlás, amit folytonos dübörgés követ. A felhő elektromossága ilyenkor folytonosan változik s minden ily alkalommal tömegesen mehet végbe a tulhütött cseppek összefolyása. Arago és De Sausurre azt állították, hogy villám nélkül nincs jégeső; egyes magas megfigyelő helyeken azt tapasztalták, hogy minden villám után közel félperczig szünetelt a jégeső; ezzel ellentétben itt lenn az az általános tapasztalat, hogy a villámot erős zápor és jégeső követi. A második kérdésre még jóval nehezebb a válasz. Vannak, akik hideg, oldalvást jövő, avagy felülről lecsapó légáramokban keresik a nagyfoku lehülés okát; mások a fölszálló függőleges légárammal próbálják magyarázni a dolgot; gondoltak a gyors elpárolgásra, a jégképződés régióiban, valamint nagyobb levegőtömegek hirtelen kiterjedésére, de teljesen megnyugtató válasznak egyiket sem tekinthetjük. Annyi bizonyos, hogy a gyorsan fölszálló légáramnak az egész zivatarjelenségnél nagy szerepe van. Hiszen csak akkor keletkezhetnek tulhütött vízcseppek a magasban, ha a földről fölszálló nedves levegő hirtelen odajut, ahol a hőmérséklet zérus alatt van. Ez pedig csak nyáron lehet, amikor a föld felületéről mondhatni forró levegő jól megtöltött léggömb módjára hirtelen fölszáll; e közben kiterjed és lehülve jut a pormentes hideg régiókba. E kérdés teljes megoldása azonban még a jövő titka; ki tudja, nincs-e az elektromosságnak köze a lehüléshez is?

Két jóbarát.

Az egyik szomorú volt, a másik vig. Már gyermekkoruktól fogva szerették egymást és sohasem váltak el egymástól. Ugyanabban a háznál laktak, együtt étkeztek, s karonfogva szoktak sétálni.

Kedélyüknek a különbözősége sohasem zavarta meg a barátságukat. Mindig békeségben éltek egymással, ha nem is értettek egyet.

Csöndesen, minden keserűség nélkül, vitatkoztak egymással, s mind a ketten igyekeztek védeni a nézeteiket.

Jean, aki mindig vig volt, így szólt Jacques-hoz, a mindig szomorúhoz.

— Jacques, neked nincs igazad. Az élet nem érdemi meg, hogy komolyan foglalkozzunk vele. A bölcs ember a világot olyannak tekinti, aminő, s nem sokat törődik azzal, amin ugysem változtathat. Igyekezzél mindenben csak nevetni, — hiszen nevetni ugyanis csak az ember tud. Minek keresni a boldogságot? Hiszen mindig előttünk van, a levegőben, a világosságban, sőt gyakran a tudatlanságunkban. Mindig valahol a nagy messzeségben keressük, pedig csak le kellene hajolnunk érte. Még a betegek és a nyomorékok is szeretnek élni. Te pedig fiatal vagy, gazdag és egészséges — és mégis panaszkodol! Te már hozzászoktál ahhoz, hogy mindennek csak a szomorú oldalát keresed. Én ellenben bármit látok, mindenben csak nevetek. Az, amit te rettenes dolognak látsz, az én szememben csak nevetséges. Csupa jó dolgokból nem lehet a világ, — szükség van a rosszra is. És nekem azért még mindig elég jó vé-

leményem van az emberekről. Ne szomorkodjál hát. Nézd csak például ezt a nőt... milyen furcsa!

— A jó kedvet nem lehet erőltetni, — válaszolt Jacques. — A ti tréfáitok boszantanak engem, s rendszeres vidámságotok gyűlöletes előttem. Az ember épen azért a legostobább állat, mert nevet. Hogy nevet az, aki fölött örökké ott lebeg a halál rettenetes gondolata, sorsunk borzasztó bizonytalansága, amelyet nem tud se a filozófia, se a tudomány eloszlatni. Ugyan mi vigasztalhatná az embert a sors igazságtalanságáért és az emberek önzéséért? S nincs igazad, mikor csak nevetsz mindenben, anélkül, hogy a következményeire gondolnál. Ha eszik egy részeg ember, nevensz rajta; s eszedbe se jut, hogy a szerencsétlen esetleg eltörte a lábát. S bárhova nézel, mindenütt boldogtalan embereket látsz. Azt hiszed, van csak egy ember is, aki szeretne újra születni, ha tudná, hogy újból végig kell élnie ezt az életet?

— Azt hiszem, hogy van.

— Ugyan kicsoda?

— Ez a béna, aki itt czammog.

— Kérdezzük még tőle.

Megállították, s megkérdezték. A béna kijelentette, hogy szívesen végigélné még egyszer az életét.

— No látod! — szolt Jean büszkén.

— Ez csak annyit jelent, — szolt Jacques közönyösen — hogy ez az ember ostoba. De kérdezzük csak meg ezt a nagy hölgyet, aki itt áll a lámpa alatt.

Odamentek hozzá és szóba álltak vele. A hölgy nagyon meg volt lepve, mikor pedig megtudta, hogy miről van szó, kissé elgondolkozott, s aztán így szolt:

— Nem, — nem szeretnék még egyszer születni.

Most meg a szomoru Jacques örült, hogy neki volt igaza.

— Majd megváltozol te is, — szolt a vig Jean.

Nemsokára elváltak egymástól: Jean északra költözött az üzleti ügyei miatt, Jacques pedig Vichybe ment a gyomrát gyógyítani.

Sok, sok esztendő mult el. A két jóbarát lassankint még a levelezést is abbahagyta, s nem tudott egymásról többé semmit. Jacques megházasodott, apa lett, s óriási vagyont szerzett. Még ki is tüntették.

A gyomra meggyógyult, családi élete csupa boldogság volt, — s mindenki tisztelte s becsülte. Lassankint megváltoztak a nézetei, s az azelőtt mindig szomorkodó Jacquesból optimista lett. Ha eszébe jutott ifjúkori kesergése, maga is nevetett. Jeannak igaza volt. Az emberek nem is olyan gonoszak, mint aminőknek látszanak, s az élet megér annyit, hogy végigéljük.

Egyszer mikor épen nagyon örült valami üzletének, amely jól sikerült, — az utcán séta közben valaki megszólította:

— Jacques!

Régi jó barátja, Jean állott eléje.

— Mennyire megváltoztál! — szolt Jacques.

— Hja, a sok szenvedéstől!

S pár szóval elmondta történetét az egykor oly vidám Jean: tönkrejutott, s a felesége elhagyta. Szomoruan fölsóhajtott:

— Igazad volt, Jacques, az élet nagyon szomorú, s az emberek gonoszok és kegyetlenek.

Jacques vigasztalta a barátját, s újra kezdték az évekkal azelőtt abbahagyott vitatkozást; csak-

hogy most már Jacques volt az optimista és Jean a megcsontosodott pesszimista. Melyiknek nem volt igazsága? Egyiknek sem; mert mind a ketten úgy okoskodtak, mintha az ember, ez a hitvány porszem volna a mindenség középpontja és legfontosabb része.

A kigyóbüvésznő.

Elbeszélés. Irta: Iréne.

Sivit a szél, zuhog az eső s csapkodja a házfalakat és kövezetet. Éj borult a városra; az ember a szemközt jövőt csak akkor veszi észre, amidőn már közelébe jutott. Van ugyan néhány lámpa itt-ott elszórva, de azokat már 10 órakor eloltják, mert a bölcs városi tanács akképen okoskodik, hogy tisztességes ember a nevezett időben már otthon van; aki pedig még tíz óra után is kilép az utcára, az nem tisztességes, tehát az ilyenért nem is érdemes a petróleumot fogyasztani. S mivel a város közönsége sokat ad a reputációra, a mondott időn tul embert nem igen látni az utcán.

És mégis, most e késő órában egy hosszú kabátba burkolt alak halad az utcán végig. Az alak természetéről ítélve, férfi; lassan, óvatosan megy előre, hogy a rossz kövezeten ne botoljék és zajt ne üssön. Jó negyed órai haladás után egy csinos, földszinti ház előtt megáll, a melynek egyik ablakából a függönyön keresztül fény szűrődik át.

»Tehát vár reám«, szol a férfi halkán, »Bizonyosan valótlán és koholt azon hír, hogy Szentessy gróf udvarlásait elfogadja. — Nem, nem is lehet, hiszen tekintete elárulná. Lehet-e a szemben a szerelem kifejezése, ha a szívünkben közöny lakik.«

— S valóban abban a szobában, a honnan a világosság hatolt, egy nő — alig tizenkilencz éves, — vár valakit. Minden képzelt neszre, melyet lépteknek hisz, figyel, majd türelmetlenül néz az órára. — A nő nem szépség, csak olyan, mint a legtöbb nő. De van szemében valami kimondhatatlan bűvös erő, elfojtott szenvedély, hogy a szemlélő a tekintettől alig tud megválni.

... »Vajjon hol marad Andor oly sokáig. Hiszen azt írta, hogy a 10 órai vonattal érkezik, azóta meg már elmúlt majdnem egy óra. — Talán valami kalandja volt? Ezért a késésért megfogom büntetni. ... Jó lesz! Kiteszem a vázába azt a csokrot, amelyet azt a kiállhatatlan Szentessy gróf küldött. — Az inasa itt hagyta erőszakkal. De hova is tettem azt a szerencsétlen csokrot? ... Már tudom, ide a lim-lom közé.«

Ekkor oda siet egy ládához, kihuz belőle egy félig összerongált csokrot, megigazgatja jobbról-balról és a virágtartóba helyezi.

»Nos, így jó lesz; szeretném már látni, milyenek a szerelmes és a mellett féltékeny emberek. — De jót nevetek majd az én féltékeny Andoromon.«

Halk kopogás hallszik.

»Ah, ő az. Tessék!!«

Egy alig 24 éves férfi lép be. Arcza a naptól barnított, nagy fekete szemei okosságot és komolyságot árulnak el.

»Andor! Isten hozott.«

»Látod édesem, szavamat megtartottam.«

»Igen, de oly sokáig váráttál magadra, hogy szinte azt gondoltam, nem is jössz el. ... Szép tölled, mondhatom«, szol a hölgy tettetett nehezteléssel.

»De hiszen olyan rossz idő van odakünn. Aztán mig a szállodába hajtattam és szobát fogadtam. . . . De milyen csokor ez!?«

»Ez, a mint látod, igen szép csokor.«

»Igen, de kitől kaptad? Ki mer az én menyasszonyomnak csokrot küldeni, habár kigyóbüvésznő is?« Andor hangja reszketett a felindulástól.

»Az merész ember, Szentessy gróf«, felel a nő hamiskásan.

»Szentessy? Tehát való a hír!«

»Milyen hír, ha szabad kérdeznem?«

»Dahome, te még kérde? Tudod-e, hogy azt beszélnek mindenütt, hogy Dahome a gróf udvarlásait elfogadja. S azt én előttem mondták, előttem, akinek menyasszonya vagy. Igazat szólnak az emberek?«

Ekkor fürkészve nézett a hölgy szemébe.

»Hm. Mit törődöm azzal, amit beszélnek az emberek.«

»Nem törődöl? Akkor velem sem gondolsz, aki érted ott hagytam a szülőimet, testvéreimet, aki érted mindenemet áldoztam!«

»Hát hiszen én nem kényszerítettelek, hogy mindezeket tedd«, felel a nő erőltetett közönnyel.

»Ugy!? . . . Köszönöm. Kigyógyítottál.« Ezután még beszéltek mindenféle dolgokról. Az újabb hírekről, a nő utolsó előadásáról, az időjárásról és sok másról, amiről az emberek akkor beszélnek — mikor egymást untatják. Pedig hát ők ketten nem unatkoztak. Az egyik tréfából, a másik sértett önértetből mutatott unottságot.

Mikor már aztán kifogytak minden beszélni valóból, Andor elbucszott, hidegen, udvariasan.

»Holnapra elvárom; sok mondani valóm lesz. Jó éjt.«

Másnap a nő hiába várta Decsi Andort, az többé el nem jött hozzá, hanem Pestre utazott. Sok küzdés után ügyvédi irodát nyitott. Nehány év múltán jó hírnevet, vagyont és egy kedves kis feleséget szerzett. — A régi sebek nehezen, de lassanként mégis behegedtek, régi szerelméből kigyógyult.

Egy napon nagy falragaszok hirdetik Duah kigyóbüvésznő csodatetteit. Sok nézője akadt annak a lénynek, a ki az óriás kigyóknak parancsolni tud. — A nézők sorában Decsi Andor is van, a ki előbb a P—épületben kiállított tárgyakat megtekintette s mivel a büvésznő előadással a vállalathoz tartozik, úgy gondolta, hogy nem árt, ha ezt is megnézi. Alig hogy elhelyezkedett ülőhelyén, csengetnek és a függöny szétnyílik.

Egy karcsu termetű szőke nő lép a közönség elé. Amint Andor a nőt megpillantja, kissé lehajlik és magában mondja: »Hisz ez Dahome.«

Szegény Dahome, ha tudná, hogy közelében Decsi van, aligha sikerülnének olyan jól a produkciók!

De hiszen ő nem játszik egy ember számára, ő nem egy személyt, hanem az egész közönséget látja.

A közönség kedvéért tekeri a kigyókat teste körül, játszik velük és aki csak nézi, oly könnyűnek gondolja e játékot. Pedig hát csak egyszer vegye le a nő tekintetét a kigyókról, összenyomják, összetörik karcsu termetét, de ime, csak egy ütés s lesiklanak testéről; parancsára felkeresik bőr-tőnüket.

S a nőt a veszély merészsze teszi. A legveszedelmesebb kigyót utoljára hagyja. Gyönyörű egy állat. A közönség fél, a büvésznő mosolyog. Hiszen tudja jól, hogyan kell a fenevadakkal bánni, hogy azt nem szelidíti meg csupán a tekintet, azt hosszasan megcsókolja, mely csók után a kigyó izmai elernyednek; tehetetlenné válik, urnője minden parancsának engedelmeskedik. — Végre ez is kalitjába csuszik, az előadásnak vége, a művésznőt megtapsolják.

Ámde ez nem elég a megélhetéshez. Szegény arra van kényszerítve, hogy fényképét a közönségnek felajánlja. Majd ennek, majd annak ajánlja, de senki sem vesz. S ő mindannyiszor mosolyog: »Kérem, ahogy tetszik.« Oh, aki ezt a mosolyt megérti, annak szive összefacsarodik. . . .

Most Andor elé lép.

»Kisasszony, kérek egy képet.«

A nő bámulva néz Decsire.

»Andor, maga itt van?!«

»Igen, kisasszony; de ugy-e kérem, megengedi, hogy ezt a képet megsemmisítsem, nekem feleségem van!« szól Andor halkán és részvétellel.

»Kérem uram, ahogy tetszik«, felel a művésznő s ismét mosolyog.

A terem lassan kiürül, a közönség elszéled.

A hölgy ott áll egy helyben s nézi a távozó Decsit. A mosolyt lassankint bus, komoly arczkifejezés váltja fel.

Egy székre ül, mereven maga elé néz.

Vajjon miről gondoskodik? Elveszett boldogságáról?

De hát vajjon tud-e egy büvésznő ilyenről gondoskodni?

Talál ő vigasztalást ugy is legalább kigyói között.

Hirtelen felugrik s eltűnik a függöny mögött.

Másnap mindenki azt olvasta az ujságokban, hogy Duah kigyóbüvésznőt halva találták; a legnagyobb kigyó volt halálának okozója. Bizonyára új mutatványra készült, de a kigyó nem volt eléggé megszelidítve s így a nő művészetének áldozata lett.

Szegény Dahome, kigyói megvigasztalták örökre.

Bur gyarmatok alapítása a Jóreményfokon.*)

Chamberlain ur, a kufárszelleme angol miniszter, mellének illesztette a buroknak a tört . . .

»Pénzt vagy életet!« . . .

És a maroknyi bur nép minden erő megfeszítésével, az Istenben való bizodalommal szállt szembe egy óriás hatalommal, az angollal . . . Dühöng Dél-afrikában a háboru, a minő ott még sohasem pusztított s elkeseredetten ontják az emberek egymás véréit, mert két nép sorsa függ e háboru jó vagy rossz kimenetelétől.

1854-ben az angolok 33.000 embert küldtek a Krimbe, hogy az orosz, két világrész nagyhatalmasságát törjék meg, 1899. október hónapban pedig 47.000 harczost indítottak utnak Délafrikába.

Mi lehetett oka ennek az elkeseredett háborunak?

*) Mutatvány »A burok szabadságharcza« című füzetből. Irta Tamássy Béla, ára 60 fillér.

Szükségesnek tartjuk, mielőtt e kérdésre válaszolnánk, a burokkal és azoknak az angolokhoz való viszonyával megismerkedni.

Afrika déli tengerpartján emelkedik egy kétszáz méter magas hegy, mely a tenger felé meredeken képződő csucsban végződik.

E gránithegy párkányzatát és erkélyét vészmadarak, csüllök, repülő ditmédek és más madarak rajzzák körül, szirtzátonyai körül tél idejében a déli sarktengerből jövő bálnák uszkálnak.

E hegycsúcsot 1487. elején elsőnek a portugál tengerjáró Bartholomäus Diaz vette észre és királya II. János »Jóremény fokának« nevezte el, mivel ez azon jó reménnyel kecsegtette, hogy az Indiába vezető közvetlen ut most már könnyebben lesz fölfedezhető. 1500 körül fölfedezte a portugál Vasco de Gama a Jóremény fok körül Indiába vezető utat.

Most az államok magukhoz rántották a keleti kereskedelmet az Oczeánon, előbb Portugál, azután Angolország és Hollandia.

Körülbelül 115 évvel később, a mikor Portugal és összes gyarmatai Spanyolország hatalmába kerültek, 1600-ban az angol-keletindiai és 1602-ben a holland-keletindiai kereskedelmi társaságok keletkeztek. Afrikával senki sem törődött, a cél a gazdag India volt. A holland-keletindiai társaság azonban a tengerjárók számára üdítésül a Jóremény fokán egy állomást létesített és részben azon célból is, hogy a hajók ott javíthatók legyenek.

Lassankint megnövekedett ott a letelepültek száma, valóságos kis város lett és Fokvárosnak nevezték el. Az ország belsejébe nem akartak behatolni, mert a benszülöttekkel való összetűzéstől tartottak, miáltal az itt maradásuk veszélyeztetve lett volna.

Nem akartak tehát gyarmatosítani. A viszonyok azonban erősebbek voltak, mint a kormány akarata. Mindig többen és többen jöttek Hollandiából és Németországból.

Nevezetesen 1652-ben körülbelül százan érkeztek oda, kiket a társaság orvosa Jan van Riebeck vezetett. Katonák, matrózok és iparosok voltak. Köztük volt egy kertész is Annetje nevű feleségével. Ez a nő lett megbizva a társasági tehének felügyeletével és gondozásával.

Ő volt az első, a ki a boérnő (olvasd burnő, = Bauer = bur = paraszt = földmivelő = gazda) nevet kapta.

Pár évvel később néhányan a társasággal fennálló szerződésük fölbontását eszközölték ki és önállósították magukat. Kaptak egy darab földet, melyen buzát, kukoriczát, dohányt, hagymát termesztettek.

Ezek voltak tulajdonképen az első burok, kiknek száma a folytonos bevándorlás által rövid idő alatt megszorodott. Így a mikor 1685-ben XIV. Lajos a protestáns vallás gyakorlását megtiltotta Franciaországban, körülbelül 150 francia hugenotta is bevándorolt és a burokhoz csatlakoztak. Neveik, mint Joubert, Trichard, Duplessin, Dutoit, Théron stb. még most is élnek. Kitűnő földmivelők lettek.

A pompás legelők rendkívül alkalmasak voltak a marhatenyésztésre, fölébredt a burokban a vándorkedv, a veszélyektől nem riadtak vissza, fölvették a harcot a vadonnal és annak lakóival. Ezek a viszonyok neveltek egy erős, fáradhatlan, öntudatos népet, mely értett hozzá, hogy az elfoglalt terület birtokában megtarthassa.

1688-ban a burgundi szőlővesszőt is átültették

ép úgy, mint a hollandiak meghonosították a kávé-cserjét Jávában.

A francziák különben magasabb szellemi műveltséget is hoztak magukkal.

A letelepedettek hivatalos neve vrye burghers (vagyis szabad polgárok) volt, egymásközt azonban csak buroknak nevezték magukat.

Érdekes a bur tanyák keletkezése. Meg kell jegyeznünk, hogy azokat sommiféle kormány vagy társaság sem segítette. Sok harcz és vér árán szerezték kis helyüket. Teljesen önmaguktól lettek azzá, a mik.

Nehézkes, de az asszony, gyermekek és a kis vagyon befogadására elég tágas szekereken vándoroltak egyik legelőtől a másikhoz. Egyik másik szekér elé néha tiz-tizenkét pár ökör is volt befogva. A hol egy forrásra akadtak, melynek vize élvezhető volt és ha a föld némi terméssel kecsegtette őket, ott megmaradtak és egy agyagból rögtönzött kunyhóban huzták meg magukat.

Amellett folyton érintkeztek egymással. Ha ellenség közeledett, rözsekévéit gyújtottak meg, s úgy értesítették a távoli szomszédokat.

Ilyenkor a burok gyorsan lóra termettek és több oldalról támadták meg az ellenséget egyszerre.

Nehéz puskájuk, melyet kitűnően kezeltek, a Fokföld ősi lakóinak nem csekély rémületet okozott s rendszeren a burok voltak a győztesek. De ha egyszer menetelés közben a burokat támadták meg, az egymásután és egymás mellett haladó ökrös szekerekből nyomban egy körbe futó szekérvárat alkottak. A gyermekeket a nehéz gerendadeszkákkal védett szekerekbe helyezték el, az asszonyok pedig a szekerek mögött lövöldöző férfiak mellé álltak és a kilőtt fegyvereket újból töltötték meg. Az állatok szintén a szekérvárat közepén álltak. Csak jelentékeny tulerő volt képes a burokat legyőzni és ilyenkor oly nagy volt a veszteségük, hogy jajkiáltásuk tularsogta az ellenség győzedelmi kiáltásait.

Ilyen esetben az ellenség addig nem távozott a szekérvártól, míg az füstölgő romhalmazzá nem változott át, nem mozdult el onnan, míg az utolsó bur is nem lehelte ki életét.

A buroknak azonban semmiképen sem volt szándékuk, az amerikai gyarmatosokhoz hasonlóan, a vadak pusztítása, sőt inkább mindenkor tárgyalásba bocsátkoztak velük és csere útján akarták földjüket megszerezni. Gyakran a vadak fenhatóságának is vetették alá magukat, anélkül azonban, hogy eddigi szokásaikból csak egy szemernyit is engedtek volna. De ha aztán a vadak hűtlenül megszegették a szerződést, akkor a burok nem ismertek könyörületet és véres boszút álltak rajtuk. A burok mindig tisztességesen viselkedtek a vadakkal szemben, s azért a kaffer, nagy gyűlölete daczára, a burtól nem tudott minden tiszteletet megtagadni. A vadak még mai napig is angoloknak nevezik őket, a kik nem hazudnak.

De nemcsak a benszülöttekkel való harcz volt az egyedüli veszély, mely a burokat fenyegette. Az ország mindenütt telve volt még oroszlán, párducz és hyénákkal, melyek éjjelenként fölkeresték a burok állatait. Ma is vannak még a hegyekben oroszlánok és párduczok és a Limpopo és a Tugelában óriási krokodilusok, melyek a közeledő ökröket nem ritkán a vízbe rántják és magukkal czipelik. Az ilyen szörnyetegekkel való harczok és a bivalyokra, szökő zergékre, giraffokra, struczokra stb.-re való vadá-

szatok edzették a burok erejét és a fegyverforgatásban, czéllövésben nagyszerű gyakorlatot szereztek. Csak az elefánttal, mely tulajdonképen csak Limpopótól északra tanyázik és a tevével, mely nagy hasznukra lehetett volna, nem volt alkalmuk megismerkedni.

A mai fokgyarmat egész vidékén lassacskán elterjedtek a bur tanyak. És a buroknak köszönhető, hogy a vadonból művelt országot teremtettek.

egy vidéki olasz városkában a vásárra és ott jártak a panorámák és a csepürágók bódéi között is. Az uraknak jókedvük lett és végül maguk is beléptek egy ilyen bódéba, amelyben néhány szál közönség előtt elképzelhetően jámbor előadást tartottak. A két nevezetes úr már-már hamarosan távozni akart, ha hirtelenében valami meglepő dolog nem történik. Csak úgy özönlött be egyszerre a bódéba a népség, s néhány percz múlva a fuladásig meg-

Utolsó üdvözet.

Megszorult panorámás. A vásár-mutatvány bódésokban is van leleményesség, ha megszorulnak. Az olasz parlament egyik kiváló szónoka egy ismert magasrangú állami hivatalnok társaságában elment

telt a lokalitás és az ajtó előtt zajongva várokoztak még sokan a bebocsátásra. A két úr azt hitte, hogy no most jön a hadd el hadd, az igazi nagy produkezió és maradt. Hanem multak a perczek, egy negyed órára is megdagadtak és mégsem történt semmi, a kopott, piszkos függöny csak nem akart fölemelkedni és a levegő gyalázatosan rossz kezdett lenni. A kiváló szónok és a magasrangú állami hivatalnok többre becsülte ekkor már a friss levegőt a világ legragyogóbb kóklerségénél is és min-

denáron kifelé igyekezett. Hát amint küzködnek, egyszer csak megszólal mellettük egy úr, egy hivatalnok a földművelésügyi miniszteriumból, aki ugyan csak dolgozott, hogy hozzájuk férközhessék:

— Oh uraim, hát csakugyan itt vannak önök?

Czipótisztító szer. Barna czipők tisztántartására többféle tisztító szer van használatban s akárhányszor ezek közül az ember olcsó pénzért maga is elkészíthet. Ilyen például a következő is: Vegyünk ötven grammnyi sárga viaszt, olvaszszuk

Patak mellett.

Azt hittem, hogy ez a kókler odakünn csak szélhámoskodik az önök személyével, hogy becsalja a közönséget. Egyre ezt kiáltozta: »Tessék besétálni nagyérdemű közönség! Ott benn látható X. úr, hazánk legnagyobb szónoka és Y. úr, a kör legnagyobb államférfia! . . .«

ezt össze ugyanannyi fehér viaszszal és kámmal s az így keletkezett masszához lassankint fél liter terpentint keverjük s ekkor egy fehér kenőcsöt kapunk. Evvel a kenőccsel kell a barna czipőt bekennünk, utána gyapjuszövettel ledörzsölni.

Egy másik tisztítószer receptje ez: egy fél-

liter tejet össze kell keverni husz gramm gummi arabicummal, öntsünk ebbe egy citrom levét, rázzuk fel ezt jól s kész a tisztítószer. Evvel is be kell dörzsölni a barna czipóket s tőle szép fényt fognak kapni.

A falusi koresmában. *A kerékpáros:* Pinczér, hozzam nekem három tojást, de csak öt perczig főzesse.

A pinczér (negyedóra mulva): Nagyon sajnálom nagyságos úr, csak egy tojást hozhattam, de meg tetszik azért elégedve lenni, tizenöt perczig főtt.

Macska-klub. Angliában 1871-ben rendezték az első macska-kiállítást s azóta vagy harminczszor nyávoztak már Anglia legjelesebb macskái London híres kristály-palotájában. Akkor alapították e macska-kaszinót, a Cat-Cluböt is. E klub a szebb macskafajok nemesítését s gondozását tüzte ki céljául. Párisban 1896-ban rendezték az első macska-kiállítást. A zsűriben Franciaország nagy emberei szerepeltek: Coppée, Catulle Mendés, Theuriot, Armand Sylvestre, Octave Mirbeau, Steinlein, a zseniális macskarajzoló, Megnin, az akadémia tagja, ki könyvet is irt a macskákról: »Barátunk a macska«.

Menelik első és utolsó pipázása. Menelik abessyniai király teljesen betiltotta a dohánynak Abessyniába való szállítását, ami persze nem szolgál nagy öröme alattvalóinak, kiknek a dohányzás kedves szokásukká lett. A »Pall Mall Gazette« a következőleg mondja el e szigorú tilalom indító okát: Menelik egyszer meglátta, mily nagy gyönyörűséggel szívja néhány angol rövidszáru pipáját. Rögtön elhatározta magát egy kísérletre, hogy a dohányfüst által ugyanazon kéjelmes állapotba helyezze magát s egy pipát kölcsön kért az angol látogatóktól, megtömte dohánynyal és — kiszitta. Az eredmény azonban egész ellenkezője volt a kívánt kéjelmes érzésnek, úgy hogy a tengeri betegséget kapott szegény császár dühösen parancsolta meg, hogy az angolokat büzös pipáikkal együtt keressék a pokolba. Ezután bevallotta, hogy a tapasztalás után a borzalmas növény leggyöngébb szaga is nagyon élénken emlékezetébe hozná első és utolsó pipázásának kinteljes következményeit. Dohányzóknak tehát Abessyniába kirándulni nem igen ajánlható.

Csere. Sajó-Ecsegen jelenleg beosztott 22. sz. pályáőr cserélni óhajt a Miskolcz-Kassa vagy Miskolcz-Szerencsi vonalon beosztott pályáőrrel. Előny, hogy éjjeli vonat nincs. Érdeklődők forduljanak *Tóth Lajos, 22. sz. pályáőrhez, Sajó-Ecsegen.*

ISMERETEK TÁRA.

Hogyan utaznak manapság.

A földgömb minden részéből jó hír ötletes utazókról, akik minden elképzelhető módon igyekeznek a párisi kiállításra, csak a legtermészetesebb uton, vasuton vagy hajón nem. Régen, amikor még nem volt vasut, hanem legfőljebb dilizsánsz, mindenki panaszkodott az utazás kényelmetlenségéről. De amióta a vasut föltalálásával kényelmes és gyakorlati módot találtak arra, hogy az emberek nagy távolságra gyorsan eljussanak, egyre jobban divatra kap az, hogy kényelmetlen, fárasztó és

excentrikus módon utazzanak az emberek. Egy Knobloch nevű szabó Párisból Bécsbe lábában utazott, amelyre óriás betűvel ez volt festve: Törékeny, és negyvennyolcz óra hosszáig guggola ebben a lábában. Zubovics huszárfőhadnagy lóháton ment Bécsből Párisba. Löwy Gyula, a bécsi »Extrablatt« munkatársa három hét alatt automobilban tette meg ugyanezt az utat. 1889-ben három bécsi ember arra vállalkozott, hogy taligával megy el Párisba; meg is tették ezt az utat, úgy hogy fölváltva tolták a taligát. Aszejev orosz dragonyos hadnagy lóháton jutott el Pétervártól Párisig; utazása hat hétig tartott s mikor visszakerült Pétervárra, a császár rendjellel tüntette ki. Az amerikaiak természetesen ezen a téren is legelől járnak. Egy Peroy nevű amerikai fogadást tett, hogy Filadelfiától Newyorkig és onnan vissza lóháton teszi meg az utat és pedig úgy, hogy hátrafelé ül a lovon. Az amerikai ezt meg is tette és ezer dollárt nyert vele. A francziák között egy Echassier nevű ember érdemelte ki a legelső helyet. Ez az ember falában tette meg az utat szülővárosától Moszkváig; mikor Párisba érkezett, az óriási közönség rendkívül lelkesen üdvözölte. Egyre szaporodik azok száma is, akik gyalogszerrel járnak körül a világot. De e szárazföldi utasok mellett vannak eredeti tengeri utasok is. Így Boyton kapitány a tőle föltalált uszókészülékkel s lábához kötözött vitorlával ment át a csatornán. A La Manche-csatornán vannak a legmerészebb vállalkozók. Arról már sokszor hallottunk, hogy akadtak olyanok, akik kánoéban eveztek át rajta sőt egy Tanneguy de Wogan nevű ember papirosból készült kánoéban tette meg ezt az utat. Ne feledkezzünk meg végül azokról a bátor emberekről sem, akik anélkül, hogy csak egy fillérjük is volna a zsebükben, megteszik a világ körül való utat és akik utazásuk közben szerzik meg a megélhetésükhöz szükséges pénzt.

Uj rózsza.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület legutolsó felolvasó estélyén Gillemot Vilmos rózsakerész a legújabb rózsát mutatta be. E rózsát a híres lyoni cég, Pernet-Ducher tenyésztí, Soleil d'or a neve, színe sárga; fagy-álló, folyton virágozik s ment minden rózsabetegségtől. Gillemot szerint elpusztíthatatlan. Az ősrégi Persian Yellow sárga rózsza válfaja, de szebb és folyton bimbózik.

Női orvosok Ázsiában.

Az utóbbi időben feltűnően növekszik azoknak az amerikai és angol orvosnőknek a száma, akik Ázsiában állami orvosi hivatalokat töltenek be, vagy pedig magánygyakorlatot üznek. Nagy hírnévre tett szert közöttük dr. Scarlett Elza kisasszony, aki a koreai császár udvari orvosa. Sanghaiban a Margaret-Williamson kórház orvosi személynéje csupa nőből áll. Reysugder, Garner, Gowan, Kerr, Veringer doktor-kisasszonyokon kívül hat khinai ápolónő végzi a szolgálatot a betegágyak mellett. New-York egyik nevezetes kórháza a női misszió-társaság tulajdona s ebben csak asszonyokat és gyermekeket vesznek fel. Bigler doktornő, aki hét esztendővel ezelőtt telepedett le Khinában, szintén csupán női prakszist üz és pedig nagyon kiterjedt prakszist, amit eléggé bizonyít az, hogy csupán az utóbbi esztendőben huszezer beteg asszonynak rendelt. Japánban is most alapítottak egy óriási kórházat, ennek az igazgatója is nő lesz: dr. Ernst

Alisz. Japánban is sok orvosnő szerzett hirnevet. Dr. Hepbrun newyorki tiszt orvos hivatalos jelentéséből kitűnik, hogy a legutóbbi hatvan esztendő alatt az orvosilag képzett misszionáriusnók száma huszról kétszázhuszra emelkedett.

Nansen újabb expedíciója.

A múlt évben Stockholmban tartott nemzetközi vizrajzi kongresszuson elhatározták, hogy az egyes államok szervezzenek expedíciókat a tengerek kevésbé ismert régióinak kikutatására. Több állam, így Svéd- és Norvégország, Dánia és Oroszország szervezi is már expedícióit. A munkálatokkal legjobban Norvégia haladt előre. A napokban bocsátották vízre a külön az expedíció céljára készült hajót. Neve: Michael Sars, hossza 124, szélessége 24 láb. Az expedíció igazgatója dr. Hiart ismert kutató és az eszme megpendítője lesz. Ő csak a halászati tanulmányokkal fog foglalkozni, míg a vizrajzi expedíciónak Fridtjof Nansen, a rettenthetlen északsarki utazó lesz a vezére. Az expedíció költségeit a kormány viseli.

Tisztek öltözködése.

Az amerikai hadsereg tisztjei csakis a lak-tanyán belül, gyakorlatok közben és itt is csak akkor viselik az egyenruhát, ha a csapattal foglalkoznak. Az amerikai tiszt, ha p. o. reggel 7—10-ig a legénységgel gyakorol, egyenruhában van, azután polgári ruhába öltözik és ebben is marad mindaddig, míg ismét a legénységgel van dolga. A Cubán állomásozó megszálló hadsereg tisztjeit a polgári ruha viselésétől most eltiltották. Estélyeken, színházban, bálokon azonban megvan nekik engedve, hogy polgári estélyi öltözetben, azaz frakköltönyben jelenhessenek meg.

A test arzéntartalma.

Régi idők óta használták az arzént bizonyos borbajok, tüdőbetegségek és az anémia néhány fajtája ellen. Armand Gautier 1899. június havában a párisi orvosi akadémiában néhány érdekes kísérletét ismertette, amelyek célja bizonyos bajok gyógyításának kutatása volt. Gautier e vizsgálatok során kiterjeszkedett annak a megvizsgálására is, hogy rendes körülmények közt nincs-e valami kevés arzén az emberi s állati testben. A rendkívül ügyes kísérletek igazolták, amit sejtett, hogy ez az elem mind a növényevő, mind a husevő állatok, valamint az ember pajzsmirigyének állandó alkotórésze. Az arzén valószínűleg táplálék útján jut az állatba. Stein tényleg sok növényben mutatta ki az arzén jelenlétét, például a rozs-szalmában, káposztában, retekben, krumpliban. Az arzén jelenlétének kimutatása bizonyos sejtek magjaiban nemcsak annyiból érdekes, hogy ilyen ritka anyag jelenléte bizonyos szervekben, a pajzsmirigyben, az agyvelőben és a bőrben élenken jellemzi azt a kémiai és működésbeli viszonyosságot, amelyben az egyes szervek egymással állanak, hanem bizonyos szempontból az teszi a dolgot figyelemre méltóvá, hogy némely elemnek mily végtelen kicsinek mondható mennyisége is nagyon élénk hatással tud lenni az egyes szövetek és így az egész szervezet életére. Az emberi pajzsmirigy (középtérrel huszonegy gramm súlyu) több arzenikumot tartalmaz, mint bármely más hasonló súlyu állat pajzsmirigye. Átlag ötvenhét kilogramm súlyu emberben az arzéntartalom 0.17 milligramm,

az egész test tömegének körülbelül négyszáz milliómod része. Ez a négyszázmilliómod rész arzén elég, hogy a mirigy szabályszerű működésekor az egész szervezet egészségét bizonyos irányban megőrizze. Az állatoknál még kisebb mennyiség is elegendő: egy ezermilliómod rész. Még egy következtetés vonható e kísérleti eredményekből, az, hogy bizonyos működések, amelyek többé-kevésbé fontosak az életre, bizonyos aktív elemek révén jönnek létre a szervekben, mely elemek teljes ismeretével eddig nem dicsekedhetünk. Ezek vizsgálatával egész új tudomány, a biológiai kémia kezdődik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Figyelmeztetés! Kérjük a tisztelt tagokat, hogy minden egyes befizetésnél a tagkönyvecske számát okvetlenül felírják a seck- vagy utalvány-lapokra, mert különben a nehézkes kezelés miatt könnyen megtörténhetik, hogy igényeik csorbát szenvednek.

Az özvegy czárné, mint életmentő. III. Sándor czár özvegyéről csak most kezdik beszélni, hogy férje életét két ízben megmentette. A czárné egy napon férje szobájában sajátságos alaku csinos ékszerdobozt vett észre, melyet nem ismert. Kezébe vette és feltűnt neki, hogy milyen nehéz, mire szótlanul kivitte a szobából és egy vízzel telt egénybe tette. A czárné azután elhívatta a palota rendőrbiztosát és felkérte, hogy vizsgálja meg a titokzatos ékszerdobozt, miközben kitűnt, hogy az nem volt más, mint egy nagyon szellemesen szerkesztett, de veszedelmes pokolgép. Egy más alkalommal a czárné valami neszt hallott férje dolgozószobájában, ami elárulta, hogy ott egy idegen ember rejtőzködik. A czárné a félelem legcsekélyebb jele nélkül kérte férjét, hogy jöjjön vele a gyerekszobába, a gyermekekkel játszani. Amikor künn voltak, feltűnés nélkül bezárta a dolgozószobát és a kulcsot átadta az őrtálló katonáknak, akik mikor a szobát átkutatták, észrevették, hogy valaki onnan az ablakon át távozott.

A szép Lubomirszki hercegnő tragédiája.

Dr. Kleinschmidt tanár egy német folyóiratban meg-határozott epizódot beszél el a francia forradalomból. A szép Lubomirszki Rozália hercegnő szomorú sorsát adja elő, aki 1793-ban Dubarry asszonyhoz írt két levelével gyanussá tette magát és ugyanez év október havában el is fogták. A hercegnő már elfogatása előtt megsejtve a rá leskeledő veszedelmet, azon buzgólkodott, hogy Lengyelországban élő rokonainak a segítségét hívja fel. Amikor Lengyelországból Franciaországba költözött volt, szobalánynak egy egyszerű parasztleányt vitt magával, aki csakhamar a francia nyelvet is elsajátította. A hercegnő szorult helyzetében előszólította ezt a földijét s megkérdezte tőle, szereti-e őt annyira, hogy neki valami szolgálatot tegyen. A leány le-térdelt és azt felelte, hogy az életét is odaadná a hercegnőért. A hercegnő megeskettette a keresztre, hogy kívánságát teljesíteni fogja, azzal kibontotta haját, megfésülte, újra befonta s kontyvá alakította. Aztán emlékeztette újra a leányt esküjére és fel-

szólította, hogy menjen Lengyelországba, mondja el Lubomirszki hercegnek, mit beszélt vele, aztán térdeljen le előtte, kérje, hogy fésülje meg őt, de addig, amíg a herceghez nem jut, valahogy meg ne horgassa a haját. Erre pénzt adott át a leánynak ezekkel a szavakkal:

— Ennyit adhatok neked mindössze; több pénzem nincs, hazából már rég nem kaptam semmit. Ugy oszd be, hogy elég legyen az utra.

A leány sirva bucsuzott el, parasztruhában gyalog kelt utra, zavartalanul átjutott a határon, s Németországban már annyira bátorságban érezte magát, hogy a járó-kelőktől garasonkint egy kis pénzt szerzett össze magának kocsira. Két hónap alatt ért Lengyelországba és a hercegnő utasítása szerint járt el ottan. A herceg kibontotta a haját, a fürtök közül papirosdarab hullott ki. Azt a herceg elolvasta, aztán könnyezve, zokogva mondotta:

— Szegény gyermek!

Hanem Lubomirszki hercegnő rokonai semmit sem tehettek. Franciaország határai jól el voltak zárva, az ismételt kísérletek, hogy a hercegnőre kimondott ítélet végrehajtását elhalasztsák, hiábavalók voltak s a hercegnő, miután a Conciergerieben a szépségével mindenkit elbűvölt, 1794. június 14-ikén huszonhat éves korában a vérpadra lépett.

Veszedelmes csókok. Egyik párisi bíróság előtt tragikomikus tárgyalás volt nemrég. A vádlott egy elegánsan öltözködött úr volt, akinek arczát sajátságos foltok és kiütések borították el. Szegyenkezve, kétségbeesve igyekezett a vádlott az arczát elrejteni, főképp a tanúk padján ülő némileg koros, de még mindig tetszetős úrhölgy előtt. A hölgy azonban barátságosan mosolygott feléje, s mikor a tárgyalás megkezdődött, bátoritól szökött hozzá:

— Kérem uram, reám semmiféle tekintettel ne legyen! Beszélje csak el a dolgot úgy, amint megtörtént, kijelentéseit bizonyítani fogom.

Láthatólag megkönnyebbülten a vádlott most beszélni kezdett:

— Uraim, egy héttel ezelőtt az arczom, ha nem is volt valami ragyogó, de mégis sima és tiszta volt. Hogy mikép alakultam át ilyen monstriummá, azt egészen röviden el fogom mondani. Önagysága — és itt mélyen meghajolva a tanu felé fordult — megengedte nekem egy héttel ezelőtt, hogy az operába kísérjem el. Egy páholy háttérben ültünk, s az utolsó felvonásban elbűvölve szomszédnőm szép nyakának vonalaitól, arra a bátorságra vetemedtem, hogy a bennünket környező homályban önagyságát, akit akkor láttam legelőször dekolletáltan, a nyakán többször megcsókoljam. Másnap észre vettem, hogy az orrom piros színűvé vált, tizenkét óra múlva meg már kékespiros árnyalatot vett fel, szememben pedig fájdalmas csipést éreztem. Csakhamar egész arczomat ellepte ez az utálatos kiütés, amit rajtam látni méltóztatnak. Házi orvosom rögtön megállapította, hogy bizonyos méregtartalmu vegyszerek ártottak nekem. Alapos megvizsgálásom után megkérdezte, vajjon nem használtam-e valami hajfestőszert. Jó lelkiismerettel felelhettem neki, hogy nem. De abban a pillanatban az eszembe ötlött valami. Irtam önagyságának, s megkérdeztem, vajjon szénfekete haja nincs-e vonatkozásban valami hajfestő tinkturával. Bámulatraméltó becsületességgel készségesen beismerte, hogy ép azon az estén, amikor az operá-

ban voltunk, új hajfestőszert próbált meg, s azóta már az ártalmasságáról is meggyőződött.

A szóba lévő hajfestőszert azután hivatalosan megvizsgálták és csakugyan nagyon ártalmasnak találták. Arra a hajfestőszert szállítóját, egy ismert párisi fodrászt, aki a tárgyaláson nem is jelent meg, kétezeröttszáz frank kártérítésre ítélték és megtiltották neki az olyan illatszerek és kenőcsöknek az árulását, amelyet szakértő kémikusok meg nem vizsgáltak előbb.

Végrendelkezés tetszhalálesetére. Egy twinsburgi (Amerika) hölgy különös pontot csatolt a végrendeletéhez. Ezt a paragrafust a következőképen fogalmazta meg:

— Mielőtt testemet átadnák a földnek, elrendelem és követelem, hogy a legalaposabb halottkémlés után vagy az agyamat, vagy a szívemet teljesen elválasszák a testemtől, vagy biztos kéz két golyót a szívembe, kettőt pedig a fejembe röptessen. Akármelyik barátom legyen is ágyamnál halálom órájában, esedezem hozzá, tegye meg nekem ezt a szolgálatot. Ha azonban halálom idején se rokonom, se barátom nem volna életben, úgy kérem, adják ki holttestemet twinsburgi házi orvosomnak, hogy ő bonczolás után földi maradványaimat egy tetszés szerint választandó orvosi fakultásnak adja át vagy pedig preparátumokra használja fel őket, amelyek az ő tudományát elősegítik.

Rendelet a legénység bántalmazása ellen.

A turkesztáni katonai parancsnok a legénység tettelegesen bántalmazása ellen a következő napiparancsot adta ki: »A hozzám érkező jelentésekből sajnálattal látom, hogy a turkesztáni katonai kerület némely csapatrésznél az ismételt parancsok dacára még most is előfordulnak tettelegességek, nemcsak az ujonczok oktatói részéről, hanem a tisztek részéről is a nekik alárendelt katonai egyénekkel szemben. Az ilyen törvényellenes viselkedés az alárendeltekkel szemben, mely nemcsak testi fájdalmakat okoz, de az emberi méltóságot általában is, de orosz katonának, mint a csár szolgálójának álló egyénnek, méltóságát különösen sérti, arra kényszerít, hogy a hadtestparancsnok urakat és a Szemirecsje-vidék csapatrészeinek parancsnokait komolyan fölkerjem, hogy ezen baj kiirtására a legerélyesebb eszközöket alkalmazzák. Azon egyének pedig, kik a fegyelmi szabály 4-ik fejezetében jelzett törvényről megfélemedeznek és a parancsnok méltóságán az alárendelteknek elkövetett tettelegességekkel csorbát ejtenek, minden kimélet nélkül az 1869-iki katonai szabályzat 185., 186. és 187. fejezeteiben meghatározott felelősségre vonandók«.

A titokzatos grófnő. Különös örökségi ügy foglalkoztatja a bíróságot Congleton angol városkában. Ott a lakosságot egy napon nem csekély izgalomba ejtette egy ötven éves hölgy megjelenése, aki azt mondta, hogy ő Stamford grófnő és jogot formált a helységben levő több rendbeli értékes fekvősegre. Az állítólagos grófnő olyan okmányokat mutatott föl, melyek valódiságát senkisem vonhatta kétségbe. A titokzatos lady magát egy 31 év előtt elhalt congletoni mágnás főörökösének mondja, ki az ellene folyt ármányok miatt örökéhez eddig hozzá nem juthatott. Nem ártallja kijelenteni, hogy ezt első sorban egy volt városi irnok akadályozta meg, kit a walesi herceg e célra megvesztegetett. A titokzatos grófnő e kijelentései a jó congletoniakat érthető izgalomba ejtették, annál is inkább,

mert már folyamatba is van téve az örökségi per, melynek kimenetelét az egész város nagy kíváncsisággal várja.

A burok szabadságharcza czim alatt rendkívül érdekes kis könyv jelent meg a »Pannonia« kiadásában (Budapest, VII., akácza-utcza 22. sz.) *Tamássy Béla* tollából. E könyv tulajdonképen a burok történelmi fejlődését adja vonzó modorban. Ez most ugyszólván a legaktuálisabb olvasmány. A könyv maga megérdemli mindazon szimpathiákat, melyek most az egész világból a burok felé fordulnak. Ára mindössze 60 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a szerkesztői üzeneteket elolvasni sziveskedjenek, mert tekintve attól, hogy levelekre, levelezőlapokra, utalvány- vagy cheque-lapon tett kérdésekre többnyire itt válaszolunk s a beküldött pénzküldeményeket, ha több óra küldetnek, itt nyugtázzuk, gyakran általános érdeklő értesítéseket is adunk, bár névre szólunk.

Majercsák Ferencz, Miskolcz. Levelező-lapját megkaptuk, utánna néztünk, hiányzó lapokat pótoltuk. Üdvözöljük. — *Asbóth Lajos, Budapest.* Levelező-lapját megkaptuk, megfelelően intézkedtünk, üdvözöljük. — *Szepesy József, Solyom.* Küldöttünk, üdvözöljük. — *Novák József, Tétény.* Elszámoltuk május és júniusra. Küldöttünk. Üdvözöljük. — *Kovács Mihály, Kőbánya.* Elkönyveltük májusra, miután azonban ön már múlt év május havában lépett be, folyó évi május hónaptól kezdve 3 korona 40 fillért kell havonta beküldenie, május óra hiányzik tehát még 1 korona 40 fillér, sziveskedjék azt posta fordultával pótolni. — *Erős Imre, Murány.* Beküldött 3 korona 40 fillérből 2 koronát április óra számoltunk el, a fennmaradt 1 korona 40 fillérhez sziveskedjék még 60 fillért beküldeni, miáltal május havi illetéke is rendben, kifizetve lesz. Ön csak múlt év november havában lépett be, így csak ez év november havától kell havonként 3 korona 40 fillért befizetni, addig havonként 2 koronát. Üdvözöljük. — *Juresku István, Kucsonecz.* Elszámoltuk májusra, — miután tagsági jogosultsága múlt év május hótól kezdődik, ezentul havonként 3 korona 40 fillért. Üdvözlet. — *Kovács Imre, Selyp.* Köszönjük, Zseleznik ur részére beküldött 4 koronát elszámoltuk május és június hónapokra, Zseleznik ur tagsági jogosultsága azonban múlt év június havában kezdődik, folyó évi június óra még 1 korona 40 fillért kell beküldenie. Üdvözöljük. — *Bencze Lajos, Dőrey György, Kaposvár.* Beküldött 6 koronát megfelelően elszámoltuk. Rendben van. Üdvözöljük. — *Orient Ignác, Kaposvár.* Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözöljük. — *Maszyk Lajos, Báltaszék.* Folyó évi június hótól kezdve havonként 3 korona 40 fillért. Üdvözöljük. — *Jerney István, Selyp.* Elszámoltuk április, május és júniusra. Üdvözlet. — *Kovács Pál, Temes-Szt.-András.* Elkönyveltük 1900. május, júniusra. Üdvözlet. — *Dubovszky Ferencz, Kassa.* Miután csak múlt év júniusban lépett be az egyesületbe, tehát csak ez év júniustól kell havonként 3 korona 40 fillért fizetnie, feleslege van így az utolsó pénzküldeményéből 1 korona 40 fillér; júniusra sziveskedjék ezért csak 2 koronát beküldeni, miáltal június havi illetéke kifizetve lesz. Juliustól azután tessék havonként 3 korona 40 fillért küldeni, a havi fizetéseit, amennyiben lehetséges, Bene János ur bizalmi férfinál teljesíteni. Üdvözlet. — *Pap Lajosné, N.-Selyk.* Igen, folyó évi júniustól kezdve mint A) osztályba tartozó alapító tagnak havonként 3 korona 40 fillért kell fizetnie. Teljesen rendben van. Üdvözöljük. — *Aradi Ferencz, Ujpest.* Elszámoltuk április és májusra. Üdvözöljük. — *Bucska*

Gizella, India. Elkönyveltük május és júniusra. Szivesen tettük. Üdvözöljük. — *Mészáros György, Szeged.* Elkönyveltük júniusra. Üdvözlet. — *Loór József, Tarna-Méra.* Elszámoltuk május, júniusra. Üdvözlet. Küldöttünk. — *Dobos Elek, Szombathely.* Beküldött 6 koronát értesítése szerint könyveltük el. Üdvözöljük. — *Juhász Mihály, Pusztavázsony.* Elkönyveltük május, június és július óra. Jövőben kérjük fizetéseit Teschars ur, bizalmi férfinál teljesíteni. Üdvözlet. — *Somody Imre, Kecskemét.* Beküldött 11 korona 6 fillért elszámoltuk értesítése szerint, rendben van. Üdvözlet. — *Molnár Ferencz, Fogaras.* Megkaptuk, rendben van. Üdvözlet. — *Csutorás József, Eger.* Elszámoltuk április és májusra. Jövőben kérjük havi befizetéseit Tamko ur bizalmi férfinál fizetni. Üdvözlet. — *Párty István, Hatvan.* Elkönyveltük április és májusra. Üdvözöljük. — *Schrön János, Vajta.* Elszámoltuk május és júniusra. Üdvözlet. — *Antunice István, Bród Sz/m.* Rendeztük. Jövőben legyen szives havi befizetéseit De Rivo József ur bizalmi férfinál teljesíteni. Üdvözöljük. — *Mérés György, Versez, villamtelep.* Sziveskedjék jövőben havi befizetéseit, ha csak lehetséges, Bedő ur bizalmi férfinál teljesíteni. Üdvözlet. — *Kreitschik Márton, Petrozsény.* Elkönyveltük április, május és júniusra. Üdvözlet. — *Schmotzer József, Muzsla.* Elszámoltuk április és májusra. Üdvözlet. — *Szőcs János, Medgyes.* Elkönyveltük május és június óra. Miután azonban Ön csak múlt év június havában lépett be, azért csak folyó évi június hó 1-től kezdve fizet havonként 3 korona 40 fillért, legutolsó pénzküldeménye folytán feleslege van tehát 1 korona 40 fillér. Hogy ezt rendezhessük, sziveskedjék jövő hónapban csak 2 koronát beküldeni, miáltal július havi illetéke rendezve, teljesen kifizetve lesz, augusztustól kezdve pedig azután kérjük havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. — *Selmeczi Imre, Pészak.* Kedvezményezettnek Zelegi Juliannát vezettük be. Üdvözlet. — *Id. Munkácsi Pál, Szarvas.* Miután Ön csak múlt év július havában lépett be, tehát csak folyó évi július hó 1-től kezdve kell havonként 3 kor. 40 fillért beküldeni. Feleslege maradt tehát 1 kor. 40 fillér. Sziveskedjék jövő hónapban ezért csak 2 koronát beküldeni, miáltal július havi illetéke rendben, kifizetve lesz. Augusztus hótól kezdve kérjük havonként azután 3 korona 40 fillért beküldeni. Üdvözöljük. — *Hunyadi Mátyás, Orczfalva.* Miután a 99 sz. chequelappal 3 korona 70 fillért küldött be, sziveskedjék tudatni, hogy a felesleges 30 fillért mire számoljuk el? — *Katona Károly, Szegzárd.* Elkönyveltük május, júniusra. Üdvözlet. — *Oláh Liba János, Jászberény.* Elszámoltuk május és júniusra, küldöttünk, üdvözöljük. — *Szalka Mihály, Maros-Bogát.* Jövőben sziveskedjék havi befizetéseit Virbán János úr bizalmi férfinál teljesíteni. Üdvözöljük. — *Dendro István, Heő-Csaba.* Elszámoltuk május, júniusra. Üdvözlet. — *Mátyás Vincze, Orczfalva.* Tagbevallást igen megkaptuk, második éve június hó 1-től kezdődik. Küldöttünk. Üdvözöljük. — *Németh Balázs, Szolnok.* Tagdíjaival teljesen rendben van. Folyó évi augusztus hó 1-től kezdve kell havonként 3 kor. 40 fillért fizetnie. Küldöttünk. Üdvözöljük. — *Kalászy Géza, Ó-Pázna.* A 26. sz. chequelappal kézhez vettünk 10 koronát, értesítése szerint elszámoltuk május és június óra, miután azonban csak e két havi díja 6 korona 80 fillért tesz ki, sziveskedjék értesíteni, hogy mire számoljuk el a 3 korona 20 fillér felesleget? Igen a jövő hét folyamán minden egyes tagunk rendes és örök időre szóló kötvényt fog kapni. Üdvözöljük. — *Kiss János, Piski.* Elszámoltuk május, június, júliusra. Küldöttünk. Üdvözöljük. — *Ehrlich József, Déva.* Elkönyveltük május, június óra. Üdvözöljük. — *Bécsy Vilmos, Ivanecz.* Elszámoltuk az 1146., 1147. és 1148. sz. tagjaink javára. Köszönjük, üdvözöljük. — *Jajcek Stanislaw, Vinkovce.* Elkönyveltük június, július és augusztusra. Üdvözöljük. — *Surányi Kálmán, Kutyalva.* Elszámoltuk április,

májusra. Üdvözet. — *Tamás János, Nagy-Szeben.* Rendeztük, szívélyesen üdvözljük. — *Bene János, Kassa.* 62 koronát; *Moldoványi Ferencz, Kiszács.* 19 korona 79 fillért; *Bude Ákos, Koskocz.* 6 korona 70 fillért; *Bartok Béla, Oroszka.* 19 korona 60 fillért köszönettel kézhez vettünk, rendben elszámoltuk. Szívélyes üdvözet. — *Bartok Béla, Oroszka.* Buzalka ur 1899. október hó 1-től 1900. június hó 30-áig befizetéseivel teljesen rendben van. Üdvözljük. — *Durgula József, Nagy-Koszmály.* Megkaptuk, teljesen rendben van, kívánjuk, hogy a szükséges tudnivalókat Kertész könyvéből annyira elsajátítsa, hogy rövid idő alatt üdvözölhessük a sikeresen letett vizsgálatért. Üdvözljük. — *Illés Imre, Mohol.* Miután Ön még mult év június havában lépett be egyesületünkbe, így e hóra már nem 2 koronát, hanem 3 korona 40 fillért kellett volna beküldeni. Szíveskedjék ezért a hiányzó 1 korona 40 fillért pótolni. Üdvözljük. — *Gulyás József, Szt.-Lőrincz.* Teljesen rendben van. Üdvözet. — *Györki János, Karczag.* 1899. május 1-től 1900. május hó 31-éig tagsági díjai rendben kifizetve vannak. Küldöttünk, kérjük azzal beküldeni. — *Turosz Sándor, Budapest.* Kérjük jövő hó 1-éig okvetlen rendezni. Üdvözet. — *Stankovics Mátyás, Brod Sz/m.* Várunk jövő hó 1-éig. Üdvözljük. — *Jakosi András, Szilágy-Somlyó.* 1899. május hó 1-től 1900. május 31-ig teljesen rendben van. Üdvözljük. — *Györffy István, Erzsébetfalva.* Elszámoltuk, hátralék június, üdvözljük. — *Endrödi András, Ujpest.* Elkönyveltük május, júniusra. Küldöttünk. Üdvözet. — *Sándor János, N.-Szénás.* Igen, javára irtuk május és júniusra. Küldöttünk. Üdvözljük. — *Hazmann József, Ebszőny.* Elszámoltuk május, júniusra. Üdvözet. — *Batosics József, Pleternica.* Elkönyveltük június és júliusra, rendben van, küldöttünk. Üdvözljük. — *Vecsery István, Budapest.* Elszámoltuk június és július hónapokra. Hisz az nem baj, sem tévedés! Szívélyesen üdvözljük. — *Bodó Jenő, Kézdi-Vásárhely.* Küldött 4 koronából 3 korona 40 fillért június hóra könyveltük el, miután Ön mult év június havában lépett be; felesleg maradt 60 fillér, szíveskedjék július hónapban csak 2 korona 80 fillért beküldeni, miáltal július havi illetéke rendben kifizetve lesz. Augusztustól kezdve pedig kérjük havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. — *Holubek Lambert, Miskolcz.* Kézhez vettünk 31 korona 60 fillért, mit is köszönettel nyugtázzunk. — *Nyiri Dezső, Hosszmező.* Megkaptuk, teljesen rendben van. Üdvözljük. — *Lócsey György, Tóvis.* Elszámoltuk június hóra. Most ismét teljesen rendben van. Üdvözet. — *Petrik Mihály, S.-A.-Ujhely.* Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözljük. — *Kiss János, Piski.* Elkönyveltük május, június és júliusra. Küldöttünk, üdvözljük. — *Ginovszky Lajos, N.-Röcze.* Elszámoltuk úgy t. tagtárs, valamint Kolos ur részére. Üdvözet. — *Nagy Ferencz, Vác.* Elkönyveltük júniusra. De igen, amint a mai lapunkhoz mellékeltem minden tagunknak megküldött alapszabályunkból olvashatja, ha a nő elhal, kap a tag halálsegélyt, de ha a tag elhal, úgy azért az örökösök is megkapják ez esetben az alapszabályszerű segélyt. Mindezekből láthatja, hogy mily áldásos egyesületünk, s már ezért, de maga érdekében is minden egyes tagunknak nemes kötelessége az egyesület részére újabb és újabb tagokat gyűjteni. Üdvözet. — *Hajnal Antal, Ujpest.* Elszámoltuk május és júniusra. Üdvözet. — *Mihálovits Alajos, Budapest.* Küldött 5 korona 85 fillért köszönettel megkaptuk, a közöltek szerint elszámoltuk, üdvözljük. — *Bauer Ignátz, Budapest.* Megkaptuk, küldöttünk, kérjük legközelebb rendezni, hogy hátralék ne legyen. Üdvözet. — *Kokos Alexa, Anina.* Küldött 2 korona 80 fillérből 2 koronát májusra könyveltük el, felesleg maradt 80 fillér, szíveskedjék még 1 korona 20 fillért beküldeni, miáltal júniusi illetéke is kifizetve lesz. Üdvözet. — *Farkas József, Arad.* Igen rendben, küldöttünk, üdvözljük. — *Patay Károly,*

Kispest. Elszámoltuk május, júniusra. Üdvözet. — *Tóth Lajos, Sajó-Ecseg.* Amint láthatja, eleget tettünk kívánságának; óhajtjuk, hogy eredménye legyen. Üdvözet. — *Brodák Ferencz, Szt.-István.* *Nagy Lajos, Tany-N.-Ócsa.* *Apfi József, Budapest.* *Füredi József, Mária-Radna.* Miután tisztelt tagtárs urak mult év június havában léptek be az egyesületbe, így ez év június hó 1-től kezdve havonként már nem 2 koronát, hanem 3 korona 40 fillért kell beküldeni. Üdvözet. — *Géczy Sándor, Taraczköz.* Elkönyveltük május és júniusra. Rendben van, üdvözljük. — *Pekurár Simon, Soborsin.* Beküldött 9 korona 90 fillért köszönettel megkaptuk, s az értesítés szerint számoltuk el, Kertész ur részére májusra könyveltük el, júniusra még hátralékban van. Üdvözet. — *Wittmann Adolf, Szolnok.* Küldött 8 koronát elszámoltuk s köszönettel nyugtázzuk. — *Moldoványi Ferencz.* Küldött 19 korona 79 fillért köszönettel nyugtázzuk. Legkevesbé van. Szívesen várunk 4—5-éig. Szívélyes üdvözet. — *Sági Lajos, Iltyó.* *Gödönyi Albert, Zám.* *Keresó János, Kiss Ferencz, Binder János, Soborsin.* Kérjük jövőben tagsági díjaikat könnyebb kezelhetés czéljából Pekurár Simon ur, pályafelvigyázó bizalmi férfinke kezeihez fizetni. Üdvözet. — *Benyó János, Bars-Tolmács.* Igen, megkaptuk, teljesen rendben van május hónapra. Üdvözet.

Keresk. törvényszéki leg bejegyzett kiegyezési iroda

Budapest, Bécs, **Fellner és Goldschmid** Bécs, Budapest,

BUDAPEST, IV., régi posta-utcza 4.

Elvállalja fizetésképtelen czégek kiegyenlítését, diszkrét és megbízható információkkal szolgál. Elfogad pénzbeküldést illető megbízásokat, kultiválja a diszkrét kényes kutatásokat. Elvállal mérlegeléseket és az üzlet bármely frázisában mérvadó értesítéssel szolgál.

Czimbalmaim az ezredéves kiállításra n kitüntetve.

Szalon-czimbalmok

pedálos, barna vagy feketében, kitűnő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kaphatók. — Alapos tanítást is elvállalok, havonta 8 frtért.

➡ Árjegyzéket bérmentve küldök. ➡

JEGESI GÉZA

műokleveles czimbalomkészítő és a vaskoronás czimbalom feltalálója

Budapest, VII., nefelejts-utcza 43. sz.

készítési telepen